

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Pastorum Sive Instructio Practica Neoparochorum

Dirckinck, Johann

Treviris, 1702

Caput. 2. De vocatione Pastoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51873)

CAPUT II.

De vocatione Pastoris.

Ecclēsia Christi Domini nostri sponsa, varietate circumdata, & tanquam castrorum acies bene ordinata, varios numerat gradus & status fidelium, scilicet saecularem, Ecclesiasticum & Religiosum: ad quos in suo flore & vigore conservandos, divina Providentia; quae omnia disponit suaviter & fortiter, subiecta ordinat, allicit, vocat non quidem jam disertā voce, ut olim Apostolos, *Veni sequere me*; sed ordinariē per impulsus & inspirationes; quibus acceptis, si quis vocetur ad statum sacerdotalem & pastorem; prudenter agere, vocationem examinare, sedensque *sumptus computare debet, si habeat ad perficiendum hanc perfectionis turrim*; & cum bellum in hoc statu sit gerendum, cum multis hostibus, tentationibus & vitiis;

B 4

expen-

expendat oportet, num possit resistere, & cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se; omnibusque rite perpensis, & luce, multis precibus, è cælo petitâ, tandem electionem & conclusionem faciat. Pro qua Pastoratûs Candidato sequentia proderunt documenta: quibus 1. Modus de statu pastoralis deliberandi. 2. Electionem faciendi. 3. Electionem perperam factam corrigendi & redintegrandi, exponitur.

Documentum I. Cùm ex recta statûs electione, magna ex parte dependeat lætitia cordis, conscientia pax, profectus in spiritu, bona vitæ nostræ directio, & in virtute perseverantia, atque ut verbo complectar omnia, æterna beatitudo nostra & salus. E-contrâ verò, cùm ex erronea & mala statûs electione, proveniant totius vitæ decursu tristitia, turbationes, defectus, errores, peccata, & scandala, non sine præsentissimo damnationis

æter-

aterna periculo: quis non videt, hinc non properè, non temerè; sed prudenter, ac cum mora procedendum, serio deliberandum, Deum assidue ferventerque deprecandum; omniaque media, ad bonam electionem, esse adhibenda? Quem in finem jure suadetur ostitidua S. Ignatii ascesis, in qua praeclarissima, bonae electionis regulæ traduntur, Dæmonis fraudes deteguntur & consilia salutaria suggeruntur.

Documentum II. Et licet hoc pro omni statu expediat, vel maximè tamen conducit, imò necessarium est in electione statûs pastoralis: sanè si audacter & temerè privato cuidam Ministerio se addicere, divinæ voluntatis nutu non explorato, magnis est periculis obnoxium; quid erit publicum, sine ea capessere, & quidem omnium maximè arduum, regimen animarum? *Ars artium, regimen animarum.* Hoc est maximum periculum ait Doctor Angelicus in Epist.

ad Hebr. c. 13. *Hominem de factis al-
terius rationem reddere, qui pro suis non
sufficit.* Quid periculosius, quàm
gravissimum sibi onus imponere,
quando humeri, vires & auxilium ad
portandum deficiunt? Quid stolidius,
stultiusque, quàm supra debile fun-
damentum, ingentem fabricam & æ-
dificii molem construere? simili ra-
tione, quid imprudentius, quàm ca-
ram animarum suscipere; si nec per-
sonæ qualitates, nec vires, nec facul-
tates, nec scientiæ, nec virtutes, aliâ-
que talenta convenient aut respon-
deant? Quid hinc aliud sperandum,
nisi ut ædificium tam labili funda-
mento superstructum, cum jactura vi-
tæ æternæ corruat & collabascit?

Documentum III. Hinc patet ad
oculum, si quis audacter ac temerè
in munus pastorale inolet, si à Deo
non vocetur; nec talenta convenien-
tia adferat; malè & infeliciter rem
ipsi cessuram; quia malè suo officio
fungetur, gravissimisque salutis æter-

ne periculis se exponet : sicut enim à principio, in electione viæ errans, quò plùs progreditur, eò aberrat ampliùs : ita qui alium, quàm à divina Providentia, sibi ordinatum viæ ac vitæ statum eligit, eò à fine suo, id est æternâ salute, deviat latiùs quò procedit longiùs; cum auxiliis & gratiis, quibus in alio statu, à Divina Providentia instruendus erat, in hoc privetur; & instar ossis loco & juncturâ suâ moti, absque dolore & deformitate nihil operetur. Deus ad eum nos statum vocat, eumque cupit nos eligere & amplecti, quem ille paternâ suâ providentiâ, tanquam medium valde accommodatum, ad nostram salutem, nobis constituit; simulque vires & auxilia ad ejusdem statûs onera & obligationes ferendas offert : quod si quis divinæ huic vocationi resistat, aliùmque statum in-
eat, ipse sibi cœli portam occludit, dum filium mediorum, quod divina Providentia, ad eum salvandum,

constituerat, abscindit; onusque sibi imponit, quod fortè supportare non poterit: neque enim solet Deus vires suppeditare ad onus portandum, quod ipse non imposuit; nec subsidia ad eum statum præbere, ad quem ipse non vocavit: at, inquis, auxilium à Deo flagitandum est: sed quæ obsecro, fiducia, quis à Deo auxilium petet, ad superandas difficultates, in eo statu occurrentes, quem, propriam sequendo voluntatem, contra ipsius divinam, elegit? utinam, utinam, hæc bene perpenderent quotquot, licet incapaces sint, variis tamen artibus ac modis, & non rarò illicitis, Episcopatus, Pastoratus, aliásque præbendas acquirunt, aut nundinantur!

Documentum IV. Quænam verò deliberanti, rectæ electionis praxis observanda est? Innuit eam Salvator, dum ait: *Volens turrim edificare, sedens prius computet sumptus, si habeat ad perficiendum.* Hinc parochiæ Candidatus, ne in re tanti momenti erret, vera

vera

veræ vocationis signa, diu, diligenterque secum perpendat, & examinet: atque hæc tria media adhibeat, lumen rectæ rationis subsidium orationis, & consilium prudentis. Quare ante omnia

1. *Mediante lumine rectæ rationis, sedens compute sumptus, perpendatque hæc tria, suam intentionem, eruditionem, probitatem. Primò quidem scrutetur finem suum, dicatque ipse sibi: Quid quæris? quo fine curam animarum suscipis? Quid intendis? An Dei gloriam, & salutem animarum? An verò sustentationem solùm, divitias, honores, consanguineorum promotiones, familiæ nobilis conservationem, proprias commoditates, aut similia lucra terrena? si hæc postrema quæris, mercenarius es, non Pastor: à carne & sanguine, à mundo & amore proprio; non à Deo vocaris. Non pascunt boni Pastores, ut comedant; sed comedunt, ut pascant ait S. Bernardus, in illud Ec-*

ce nos reliquimus. Nec major in mundo perturbatio est, quàm si media finis, & finis mediorum locum subeant: *uti fruendis, & frui utendis, summa est perversitas*: inquit S. Augustinus. Finis ergo sit spiritualis, nihil terreni admixtum habens; quamvis sustentationis spes, aut quid simile honestum; impulsivum & finis secundarius, non primarius esse valeat. Sunt verò in munere pastorali tria, proventus, gradus, opus: qui proventum pro fine habet, avarus est; qui gradum dignitatis, ambitiosus est; qui opus & laborem, verus pastor est. Unde rectè Apostolus dixit: *Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. Opus dixit, non opes non honores, non propria commoda.*

Secundò, *Sedens computet sumptus* & examinet num instructus sit talentis naturalibus, sanitate, ætate, ingenio, memoriâ, voce; & artificialibus seu acquisitis, ut sunt variæ scientiæ, de quibus capite insequente. Nemo sanè

sanè populi Doctorem & Magistrum agere potest, absque scientia ; nemo docere, qui non didicerit.

Tertiò *sedens computet*, dispiciat & examinet mores suos & vitæ probitatem : qui juventutem suam in sceleribus foedis traduxit ; & in sordibus immunditiæ atque intemperantiæ computruit, & peccatis frequentandis, habitum, quodammodo insuperabilem contraxit ; certò sciat se non esse destinatum Ecclesiæ sponsum : neque enim Deus vocat indignos, nec vinum novum in utres veteres & sordidos mittit, nisi priùs illos purget ac disponat : teste D. Thomâ in 2. Corinth. 3. ubi asserit : *Illi, quos Deus ad aliquid eligit ; ita preparat ; ut ad id, ad quod eliguntur, inveniuntur idonei.* Atque hæc sunt, quæ lumen rationis dijudicat & discernit.

2. Candidatus Parochiæ adhibeat *subsidium orationis*, quâ lucem à Deo efflagitet, ut voluntatem divinam cognoscat. *In his omnibus deprecare*

At-

*Altissimum, ut dirigat, in veritate viam
 tuam Eccli. 37. 19. Cum ignoremus,
 quid agere debeamus; hoc solum habe-
 mus residui, ut oculos nostros dirigamus
 ad te. Jerem. 10. 27. Juvat quoque
 crebrius eum in finem offerre sacro-
 sanctum missæ Sacrificium, quod mi-
 ra illuminandi, gratiamque impe-
 trandi virtute pollet. Confugien-
 dum etiam, ad beatissimam Virginem;
 S. Angelum Tutelarem, aliisque San-
 ctos Patronos. Plurimum denique
 conducet, si quis, ut antè diximus,
 sepositis tantisper aliis negotiis, exer-
 citiis spiritualibus S. Ignatii vacet;
 in hac enim quiete, vox interna Spi-
 ritûs Sancti clariùs percipitur; in
 hac, sub æternorum consideratione,
 mens illustratur: in hac, præstantissi-
 ma electionis methodus & motiva
 proponuntur; ut scilicet illud nunc
 eligas, quod in hora mortis, & judi-
 cii te elegisse voles. Exemplo præ-
 luxit S. Augustinus: is enim à Vale-
 rio Episcopo jam sene, compulsus,
 ad*

ad opem illi ferendam in animabus
 pascendis; literas ad eum exaravit;
 quibus reverenter quidem, sed cali-
 das inter lacrymas, rogavit, *Vt tantil-
 lum saltem temporis sibi concederet, quo
 solus secum perpenderet, grave pondus
 operis, quod aggrediebatur; ne suis in
 illo dein obeundo, partibus deesset, cum
 magnopere formidaret, ad clavum se-
 dere, priusquam remum rectè tractare
 didicisset.* Epist. 148. ad Valerium.
 Ex quo patet, quàm laudabiliter ad
 recollectionem nonnullam & asce-
 seos solitudinem se recipiant, qui
 deinde per vastas oceani undas &
 procellas alios debent devehere,
 præsertim dum de hoc statu seriò co-
 gitant deliberare.

3. Parochiam desiderans adhi-
 beat *consilium prudentis*: poterit enim
 alterius consilium exposcere, at non
 cujusvis; sed viri doctrinâ & virtute
 præstantis, ab omni perturbatione &
 animi passione liberi: quemadmo-
 dum Saulus, licet Dominum rogaret:

Quid

Quid me vis facere ? tamen ad Ananiam remissus est. *Ingredere Civitatem, ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere.* Ita quoque Paroeciæ proculus procedere poterit. *Causam tuam tracta cum amico.* Proverb. 25. 19. Non autem cum inimicis, quales sunt consanguinei & cognati: *Inimici enim hominis domestici ejus.* Matth. 10. 36. Qui sæpe non quarunt gloriam Dei & salutem animarum; sed seipfos, & lucra, commodaque propria; ut nimirum & ipsi de altari vivant: hinc audacter & intrepidè ad suscipiendam Parochiam impellunt & quodammodo cogunt. Relinquendi ergo hi omnes ad radicem montis, ubi de perfecto obedientiæ sacrificio, cum Abraham, in monte peragendo, agitur.

Documentum V. Objiciet fortasse nonnemo; si tam ardua tamque periculis vallata est cura animarum, & functio pastoralis; totque ac tanta ad eam requiruntur; quis eam suscipere audebit? imò, quis non velis, remisque

nisque refugiet ac declinabit? Ardua
res est, fateor, cura animarum, laborio-
sa admodum & molesta; sed majora
sunt merita, major merces & corona:
quid enim est tota vita Pastoris, nisi
catena & continua series operum cha-
ritatis & misericordiae; quae si debite
peragantur, nec minimum suam per-
det mercedem? Multa quoque fa-
teor, intercurrunt pericula; sed non
deest Dei omnipotentis tutela & An-
gelorum Sanctorum custodia; & vin-
centes manent praemia aeterna. Mag-
na etiam ac multa requiruntur talen-
ta, ut libens concedo; sed non in su-
premo gradu: summus virtutis ac
scientiae gradus optandus quidem fo-
ret, sed non requiritur; quia in hoc
rerum statu, difficulter reperitur: a-
deoque gradus conveniens sufficit.

Quapropter nemo, qui aptus est,
animum despondeat: non dissuade-
mus hoc loci munus & onus Pastoris,
si quis ex signis praedictis, liquidò se
vocari cognoscat: Pastores enim om-
nino

nino

nino gregibus sunt necessarii & quidam boni, ne greges à lupis devastentur & pereant: sed hoc solum dissuademus, ut ne quis præfidenter & temerè se ingerat; cùmque inidoneus & incapax sit, se & oves suas in precipitii periculum adducat: *Cùm Pastor per abrupta graditur, sic, ut ad precipitium grex sequatur.* ait S. Gregorius l. 1. pastoralis c. 2.

Deinde ad totum deliberationis negotium diligenter instituendum, hortamur; ubi de statu religioso incundo agitur, in quo sub obedientia vivitur, longè faciliùs & expediitiùs deliberatio & electio confici potest, quàm cùm de vocatione ad curam pastorem agitur, ubi quis aliis præest, aliòsque regit, ad quod plus requiritur. Unde S. Thomas docet, etiam Diabolo suadente statum religiosum amplecti licere: consilium enim bonum, vel ab inimico datum, admitti potest: at munus pastorale pluribus periculis septum,

ma-

majore deliberatione indiget : eâque
 de causa S. Bernardus pluribus subef-
 fe Pastoribus malebat , quàm aliis
 præsse : *Quis* , inquit *dabit mihi cen-*
tum in mei custodiam deputari Pastores ?
 Epist. 42. ad Heur. magisque timebat
 rictum & dentes lupi , quem irritare
 debebat in custodia aliorum , quàm
 virgam plurium , in sui custodiam ex-
 cubantium. *Plus* , ait , *timeo dentes*
lupi , quàm virgam Pastoris. I c. Igi-
 tur non segniter & oscitanter , sed
 strenuè , seduloque deliberationis ne-
 gotium , parœciæ Candidatus , in-
 stituat.

Documentum VI. Et si quis à Deo
 ad munus pastorale vocari se sentiat ,
 talentisque convenientibus , tam suo ,
 quàm aliorum judicio , instructus cen-
 seatur ; non recuset obstinatè , non
 detrectet onus : sicut enim in curam
 animarum non vocatum se ingerere ,
 grandis temeritas & audacia est ; ita
 vocanti Deo non obedire & tergum
 oneri subtrahere , magnæ est rustici-
 tatis

tatis & contumaciæ. Quare Anno 1621. Cardinalis Bellarminus ad Episcopum Virdunensem, ob animarum curam de salute sua anxium, hæc ratione scribebat: Si is, qui dilexit nos, & animam suam pro ovibus posuit, vocet nos, dicatque: *Pasce oves meas, si me amas*: Ecquis erit, qui respondere Domino audeat: Nolo pascere oves tuas, ne perdam animam meam; nisi sit aliquis, qui non Deum, sed seipsum amet? Dei amator verus, cum Apostolo ait: *Malo anathema esse à Christo, pro Fratribus meis, quàm non subire sarcinam, quam mihi amor divinus imposuit*. Quanquam discrimen salutis nullum esse potest, ubi charitas regnat: nam esto imprudentes & ex imbecillitate, in multis labimur, nõne *charitas operit multitudinem peccatorum*? Hæc verè & præclare Bellarminus.

Observanda tamen & bene notanda est cautela, quam attexit: *Modò, inquit, conscientia testis sit, non quasi-*
viffe

viffe nos, non optasse, non elegisse locum
 sublimiorem, & in presentia, honorem
 nihili ducere, quo & abdicare nos, si li-
 ceret, luberet. In hoc casu, ait, est quod
 acquiescamus, divina voluntati, quam
 Pontifex nobis manifestavit. Si Deo, si
 opifici, si Redemptori nostro placuit hæc
 in pericula nos conijcere, quinam su-
 mus, ut possimus ei dicere: cur ita fecisti?
 Meritò sanè hæc Pastores, Bellarmi-
 ni animo, sensuque præditos, erigunt
 & consolantur.

Cùm non nemo in hoc bivio consti-
 tutus & fluctuans S. Bernardum con-
 suleret, ab eo audiit: *Deus forsân vo-
 cat, quis audeat dissuadere? fortè non
 vocat, quis appropinquare consulat?
 Quare unusquisque, sicut vocavit Deus,
 ita ambulet.* Ad Ephes. 5. Architecto
 tam non probatur, si basis columnæ ca-
 piti imponatur, quàm si columnæ ca-
 pitellum substernatur. Dei vocatio
 est sequenda; voluntas divina, ut
 norma, amplectenda.

Quocirca electurus in una libræ
 lan.

lance, collocet suam propensionem, complexionem, vires, ingenium, memoriam, iudicium, vocem, doctrinam, virtutem, omniáque reliqua talenta naturalia & acquisita; vel horum defectum; commoda item & damna, tam spiritualia, quàm temporalia, in ordine ad finem salutis æternæ, & præmia magna, quæ in cælo obtinebit; si officio suo probè functus fuerit. In altera bilancis scutella, ponat damna & pericula animæ, tam suæ, quàm suorum, & supplicia, quæ subibit in inferno, si vel ineptus cùm sit, onus admisserit; vel si admissum malè gesserit: & quo inclinaverit momentum rationis fide illustratæ, & quod hæc indicaverit, & magis esse voluntati divinæ conforme, suæque saluti expediens, illud eligat, & amplectatur.

Documentum VII. Aspiranti ad Parochiam; ad statûs hujus pericula faciliùs evadenda; unicè suadendum & commendandum est; ut diu antè se

se præparet ac disponat; non solum in acquirendis scientiis, verum etiam & quidem multò magis in necessariis virtutibus: subitæ mutationes, uti in natura, ita & in moribus, raræ, & rarò veræ, constantésque inveniuntur, ut scilicet quis transeat à frigore vehementissimo, vitæ in omnem licentiam profusæ, ad calorem maximum vitæ perfectæ, qualis in animarum Rectoribus requiritur. Quis enim credat, quòd is, qui heri erat Simon Magus, hodie futurus sit Simon Petrus? heri in acie pugnantium contra Christum Coryphæus, hodie pro Christo bellantium primipilus? Quis sibi persuadeat, quòd is, qui heri nequidem discipulus erat in schola perfectionis; hodie in ea Magistrum agere queat? Qui heri Sacerdotalis statûs labes & probrum erat, hodie Præsulis dignitate fulgeat? *Sic unâ die Sanctos fingimus, ingemiscit Naziansenus orat 20. eosque sapientes esse iubemus, qui nihil didicerunt, nec*

C

ad

ad Sacerdotium quidquam attulerunt, præter velle.

Longâ igitur præparatione, informatione, perpolitioe ac dispositione opus est, ut non sequatur abortus; sed partus perfectus. Longâ debet vitam suam probatione monstrare, cui gubernacula committuntur Ecclesie. Dist. 61. c. In Sacerdotibus. Dist. 49. c. Prohibentur Dist. 6. c. miserum. c. miramur. c. Episcopum. c. Quid proderit?

Documentum VII. Sed quid demum aget, qui statum pastoraalem malè se elegisse agnoscit?

1. Ante omnia dolorem concipiat, pœnitentiam agat, paratòque animo ad quamvis pœnam subeundam, Deo se offerat, atque ita à devio, in viam redeat.

2. Timeat, ut monet S. Gregorius in prologo pastoralis: *Pastoralis cura pondera, qui vacat, incautè non suscipiat, & is qui incautè expetiit, pertimescas.*

cas.

cat. Timor autem sit prudens, non qui inutiliter torqueat, sed qui animum excitet & calcar addat ad alacrius munus suum obeundum. Talem quoque formidinem nonneminis, vitæ electionem malè factam, metuenti, suavit S. Bernardus *Semper timere, semper pœnitere, semper securum non esse, sicut scriptum est: Beatus homo, qui semper est pavidus.* Ne tamen ignoraret, de quo timore Bernardus loqueretur, mox addidit: *Vides quem timorem incutere nitor, non qui tibi sit laqueus desperationis; sed qui spem tibi acquirat beatitudinis.* Epist. 87. ad Oger

3. Investiget num error, aut defectus commissus sit in substantia, an solum in accidente: si in substantia, ut cum quis scientiâ necessaria est destitutus, nec eo est ingenio, ut eam sibi comparare valeat; aut moribus adeò est corruptis, ut alios ad flagitia incitet, nec tamen vel pravæ assuetudinis

violentiâ, vel indomitâ indolis & affectuum pugnâ, confidat se alium à seipso posse evadere; huic pastorale officium est deserendum: quidquid enim à principio, naturâ suâ impedit adire hoc munus, id ipsum etiam facit, ne possit retinere.

4. Cuncta obstacula perrumpat, respectus calcet emolumenta spernat, si indignum & incapacem se reperiât, munusque parochiale resignet. At durum, inquis, est verbum *Resigno*. Sed longè durius est verbum: *I maledicte in ignem aeternum!* Libra, quid tibi agendum, aut non agendum sit, bilance aeternitatis; quâ Christus in extremo iudicio est ufurus, & attende quid præponderet; an cedere Parochi officio; an jure ad cælum? an renunciare; an aeternum perire? Cùm majus cymbulâ velum est; an non præstat, illud quamprimum demittere, quàm incertam perniciem, eo expanso, provehi? *Quidquid agis prudenter agas, & respice finem.* Cogita
 MOR-

mortem, iudicium, infernum. Morientur agnati, Christi patrimonio aliti; deprimetur familia, à te evecta; abibit in cineres corpus lautè habitum; deferendum quidquid in mundo charum; & sequetur nunquam finienda tormentorum ineffabilium aternitas. Hunc respice finem, nec media respue

§. Quod si verò non in substantia; sed in accidente error commissus foret; faciliùs occurreret remedium: ut si quis dotibus sufficientibus instructus, solo avaritiæ aut ambitionis stimulo impulsus, pastorale officium prensasset, is pœnitentiam agendo, finemque mutando, in officio persistere poterit. Sin autem pecuniis aut auro, Parochi dignitatem, emendo sibi quis comparasset; in aperto is versatur discrimine, & audire meretur illud: *Pecunia tua tecum sit in perditionem*: quod in Simonem Magum pronuntiavit Apostolus. Et sicut ille nunquam legitimo jure possedit ovile, in quod

ingressus est, ut latro, non ut Pastor; ita oportebit illum, si cedere nolit, ad Pœnitentiariam Romanam confugere; ut possessionem hætenus nullam & umbratilem, ratam habeat, pontificiâ authoritate, & pœnarum, legibus pontificiis, in hanc emptio- nem constitutarum, gratiam faciat: nec propterea pœnitentiam agere cesset; sed dum vivit, delictum suum amaris lacrymis defleat.

Claudo hoc caput cum laude eorum Collatorum, qui per concursum Pa- rochias, dignioribus Subjeëtis, cum maximo subditorum emolumento, excluso omni respectu, favore & aliorum commendatione, conferunt; & cum vituperio illorum; qui easdem, ad Magnatum petitionem, Amicorum instantiam, Ministrorum muneribus corruptorum, commendationem, cum summo ovium sibi commissarum de- trimento, dignioribus postpositis, in- dignioribus & vix aut ne vix quidem dignis committunt, severissimam de
hoc

hoc damno suorum, supremo Judici,
aliquando rationem reddituri.

C A P U T III.

De Scientia & Doctrina Pastoris.

SI Pastor, ut capite primo diximus, in plebe sua, Directoris, Doctoris, Magistri & Illuminatoris, imò & Angeli officium obeat, qui ignorantibus doceat, dubios regat, conscientias intricatas evolvat, variâsque perplexitates ac difficultates enodet; secundum illud Malachiæ c. 3. *Labia Sacerdotis custodient scientiam, & veritatem ex ore ejus requirent: Angelus enim Domini exercituum est.* Abundè liquet, quantâ eum scientiâ & sapientiâ fulgere oporteat, ne & se & suos in graves errores, & salutis æternæ pericula præcipitet.

Quomodo (ait Doctor Mellifluus